

Forsikringsvilkår for fripolise / individuell fortsettelsesforsikring / fripolise med investeringsvalg

Utgått fra ytelsesbasert kollektiv tjenstepensjonsforsikring etter lov om foretakspensjon

Dette heftet inneholder reglene for fripoliser utstedt etter lov om foretakspensjon av 24. mars 2000 nr. 16. Her finnes de generelle vilkårene for pensjonsforsikringen uansett hvilke dekninger avtalen omfatter. I tillegg inneholder heftet vilkårene for de enkelte forsikringsdekninger. Hvilke dekninger som gjelder under den enkelte fripolise fremgår av forsikringsbeviset. Disse forsikringsvilkårene gjelder også for eventuell fortsettelsesforsikring som er tegnet og som gir ytelser i tillegg til fripolisen. Vilkaene gjelder også alderspensjon med investeringsvalg.

Innhold:

Ord og uttrykk i forsikringen

1 Pensjonsforsikringsavtalen

- § 1.1 Hvilke lover og regler som gjelder
- § 1.2 Hvilke pensjonsforsikringsvilkår som gjelder
- § 1.3 Forsikringsbevis
- § 2 Informasjon om den forsikrede
- § 3 Ikrafttredelse
- § 4 Premiebetaling ved fortsettelsesforsikring
- § 5 Innholdet av fortsettelsesforsikringen
- § 6 Pantsettelse, kreditorvern og gjenkjøp
- § 7 Flytting
- § 8 Opplysningsplikt
  - § 8.1 Opplysningsplikt ved etablering av pensjonsforsikringen og konsekvensene av å gi uriktige opplysninger
  - § 8.2 Opplysningsplikt ved krav om utbetaling og konsekvensene av uriktige opplysninger
- § 9 Renteplikt ved oppgjør
- § 10 Valuta

- § 11 Selskapets regressadgang og krav om tilbakebetaling av pensjon
- § 12 Generelle begrensninger i selskapets ansvar
  - § 12.1 Krig som Norge er med i
  - § 12.2 Deltakelse i krig Norge ikke er med i
- § 13 Endring av premietariffer mv. og forsikringsvilkår i forsikringstiden
- § 14 Behandling av tvister
  - § 14.1 Finansklagenemnda
  - § 14.2 Vernetting
- § 15 Ansvar for bruk av tjenester over internett

Tilleggsvilkår for de enkelte forsikringsdekninger

Tilleggsvilkår: Alderspensjon uten investeringsvalg

- § 1 Omfang og begrensninger
  - §1.1 Rett til alderspensjon
- § 2 Utbetaling
- §3 Foreldelse

Tilleggsvilkår: Alderspensjon med investeringsvalg

- §1 Omfang og begrensninger
  - §1.1 Avtale om fripolise med investeringsvalg for alderspensjonen
  - §1.2 Valg av investeringsportefølje
  - §1.3 Forbehold om endring og avvikling av investeringsportefølje
  - §1.4 Automatisk nedtrapping
  - §1.5 Investeringsrisiko
  - §1.6 Plassering av pensjonsmidlene etter uttak av alderspensjon
  - §1.7 Rett til alderspensjon
- § 2 Utbetaling
- § 3 Foreldelse

Tilleggsvilkår: Ektefellepensjon

- § 1 Omfang og begrensninger
  - § 1.1 Rett til ektefellepensjon
  - § 1.2 Begrensninger
- § 2 Utbetaling
- § 3 Foreldelse

Tilleggsvilkår: Samboerpensjon

- § 1 Omfang og begrensninger
  - § 1.1 Rett til samboerpensjon
  - § 1.2 Begrensninger
- § 2 Utbetaling
- § 3 Foreldelse

Tilleggsvilkår: Barnepensjon

- § 1 Omfang
- § 2 Utbetaling
- § 3 Foreldelse

Tilleggsvilkår: Uførepensjon

- § 1 Omfang og begrensninger
  - § 1.1 Rett til uførepensjon
  - § 1.2 Uførepensjonens størrelse
  - § 1.3 Begrensninger
- § 2 Utbetaling
- § 3 Fradrag for andre ytelser
- § 4 Foreldelse

Tilleggsvilkår: Premiefritak i fortsettelsesforsikring

- § 1 Omfang og begrensninger
  - § 1.1 Rett til premiefritak
  - § 1.2 Premiefritakets størrelse
  - § 1.3 Begrensninger
- § 2 Erstatning
- § 3 Foreldelse

Klager til selskapet
Videre klageinstans
Finansklagenemnda
Hvordan gå frem ved klager?

Ord og uttrykk i forsikringen

I vilkårene betyr:

Arbeidsuførhet

Med arbeidsuførhet menes helt eller delvis tap av arbeidsevne.

Avtalen

Avtalen er den forsikringsavtale som inngås mellom den forsikrede (fripoliseinnehaveren) og selskapet.

Barn

Den forsikredes barn, herunder stebarn og fosterbarn.

Ektefelle

Person som har inngått lovformelig ekteskap med forsikrede. En person regnes som ektefelle fram til det tidspunkt ekteskapet er endelig oppløst ved bevilling eller dom (skilsmisse). Utenlandske ekteskap likestilles med norske ekteskap i henhold til norsk ekteskapslovgivning og forvaltningspraksis.

Forsikrede

Forsikrede er den person (fripoliseinnehaveren) hvis liv eller helse forsikringen knytter seg til.

Forsikringstaker

Forsikringstaker er den som har inngått fripoliseavtalen, eventuelt fortsettelsesforsikringen, med selskapet

Forsikringsbevis

Et forsikringsbevis er et skriftlig dokument, eventuelt et elektronisk dokument som gir den forsikrede opplysninger om blant annet forsikringsvilkår, avtalte ytelser, pensjonsalder/uttaksalder og opphørstidspunkt for pensjon.

Forsikringstiden

Med forsikringstiden menes den periode forsikringsavtalen er i kraft.

Returprovisjon

Eksterne forvaltere belaster kunden et forvaltningshonorar i fondene. Storebrand mottar en andel av dette forvaltningshonoraret som kompensasjon for distribusjon av fondet. Andelen Storebrand mottar varierer fra fond til fond.

Fripolise

Fripolise er en fullt betalt forsikring som er utstedt etter regler i lov om foretakspensjon av 24. mars 2000 nr. 16, normalt ved opphør av et arbeidsforhold.

Karenstid

Med karenstid menes tiden fra arbeidsuførhet inntre til premiefritak eller uførepensjon tidligst kan utbetales. Karenstidens lengde fremgår av de enkelte tilleggsvilkår og av forsikringsbeviset.

Kollektivforsikring

Med kollektivforsikring menes den pensjonsordning i livsforsikringsselskap eller i pensjonskasse som den forsikrede tidligere var medlem av eller som fripolisen for øvrig er utgått fra.

Opptjeningsalder

Den alder som var fastsatt i kollektivforsikringen som fripolisen er utgått fra og som angir når den ansattes rett til alderspensjon ville være opptjent.

Premiefritak

Premiefritak er hel eller delvis dekning av fremtidig premie ved oppstått uførhet for en fortsettelsesforsikring som forsikrede har tegnet.

Premiereserve

Premiereserve er avsetning av forsikringsmidler til dekning av kontraktmessige forpliktelser, inklusive administrasjonsreserve til dekning av fremtidige kostnader knyttet til forvaltning av fripolisen.

Registrert partner

Partner i registrert partnerskap der partnerne ikke har samtykket til å omgjøre partnerskap til ekteskap.

Samboer

Samboer er person som forsikrede har felles bolig og felles barn med, eller lever sammen med i ekteskaps- eller partnerskapslignende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste fem årene før dødsfallet, og det ikke forelå forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått.

Selskapet

Med selskapet forstås her Storebrand Livsforsikring AS.

1 Pensjonsforsikringsavtalen

§ 1.1 Hvilke lover og regler som gjelder

- Lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven), med forskrifter
- Lov av 16. juni 1989 om forsikringsavtaler nr. 69 (forsikringsavtaleloven) med forskrifter
- Lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) med forskrifter
- Andre bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov og ulovfestede rettsregler

For avtalen gjelder norsk rett, norsk valuta og norsk språk med mindre det er gjort annen avtale.

§ 1.2 Hvilke pensjonsforsikringsvilkår som gjelder

For avtalen gjelder disse pensjonsforsikringsvilkår, de bestemmelsene som er fastsatt i egen avtale mellom den forsikrede og selskapet samt de bestemmelser som er inntatt i forsikringsbeviset. Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran vilkårene. Forsikringsbeviset, vilkårene og avtalen gjelder foran fravikelige lovbestemmelser.

§ 1.3 Forsikringsbevis

Selskapet sender ut forsikringsbevis når fripolisen er etablert i selskapet.

§ 2 Informasjon om den forsikrede

Selskapet kan innhente/ avgi opplysninger om kundeforholdet fra/til andre selskaper i Storebrandkonsernet og foretak hvor Storebrandkonsernet har en vesentlig eierandel. Formålet er å kunne gi en samlet oversikt over den forsikredes samlede engasjement i konsernet, og å kunne tilrettelegge selskapets/konsernets tjenester overfor den forsikrede. Dette omfatter ikke helseopplysninger eller andre opplysninger som regnes som sensitive etter personopplysningsloven. Informasjonen er innhentet, lagret og sikret i samsvar med Datatilsynets regler.

§ 3 Ikrafttredelse

Fripolisen er en fullt betalt pensjonsforsikring og er i kraft etter bestemmelser i forsikringsbeviset. Hvis fripolisen overtas fra annen pensjonsinnretning kan selskapet etter melding til Finanstilsynet fastsette krav om egenerklæring om helse eller krav til arbeidsdyktighet for å overta fripolisen.

§ 4 Premiebetaling ved fortsettelsesforsikring

Ved fortsatt premiebetaling kan den forsikrede uten å avgi helseopplysninger helt eller delvis opprettholde de ytelser som var sikret i kollektivforsikringen den forsikrede tidligere var medlem av eller som fripolisen forøvrig er utgått fra. Fortsettelsesforsikring må etableres innenfor en frist som er angitt i forsikringsbeviset.

Ved fortsatt premiebetaling kan forsikringen i premiebetalingstiden ha rett til å regulere ytelsene i takt med den prosentvise økningen i folketrygdens grunnbeløp. Retten til slik regulering bortfaller dersom det på det årlige reguleringstidspunktet er innvilget uførepensjon eller premiefritak. I så fall kan regulering først skje fra det tidspunkt forsikrede er fullt arbeidsdyktig igjen. Retten til fremtidig regulering faller bort fra det tidspunkt det har vært innvilget uføreerstatning i 2 år sammenhengende.

Betalingsfristen for premier er 1 måned fra den dag selskapet har sendt faktura. Den betalende forsikringen går til opphør dersom skyldig premie ikke er betalt innen 14 dager etter at selskapet har sendt annen gangs varsel om den forfalte premien. For forsikringstakers plikt til å betale renter av premier ved betalingsmislighold gjelder lov om renter ved forsinket betaling av 17. desember 1976, nr. 100.

§ 5 Innholdet av fortsettelsesforsikringen

Fortsettelsesforsikringen utstedes på de vilkår som fremgår av forsikringsavtaleloven § 19-7 og foretakspensjonsloven § 4-9. Selskapet kan motsette seg å inngå avtale om fortsettelsesforsikring som gir rett til høyere uførepensjon eller etterlattepensjon enn det som var sikret under kollektivforsikringen fripolisen gikk ut fra.

§ 6 Pantsettelse, kreditorvern og gjenkjøp

Fripolisen eller fortsettelsesforsikringen kan verken pantsettes eller overdras eller gjenkjøpes fra selskapet. Fripolisen og fortsettelsesforsikringen har kreditorvern etter reglene i forsikringsavtaleloven kapittel 16.

§ 7 Flytting

Den forsikrede har rett til å si opp pensjonsordningen og flytte forsikringsmidlene til annen pensjonsinnretning. Oppsigelsen må skje skriftlig til selskapet med angivelse av kontraktsnummer. Oppsigelsesfrist og andre regler om flytting er fastsatt i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 11.

§ 8 Opplysningsplikt

§ 8.1 Opplysningsplikt ved etablering av pensjonsforsikringen og konsekvensene av å gi uriktige opplysninger

1. Forsikredes plikt til å gi opplysninger om risikoen
Dersom selskapet krever at det leveres helseerklæring eller arbeidsdyktighetserklæring ved etablering av fripolisen skal forsikrede gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. Forsikrede skal også av eget tiltak gi opplysninger som man må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen, jf. forsikringsavtaleloven § 13-1.
2. Konsekvenser av å gi uriktige opplysninger
Ved uriktige og/ eller mangelfulle opplysninger kan selskapets ansvar for eventuell uførepensjon eller etterlattepensjon falle bort etter bestemmelser i forsikringsavtalelovens kapittel 13.

§ 8.2 Opplysningsplikt ved krav om utbetaling og konsekvensene av uriktige opplysninger

1. Opplysningsplikt og dokumentasjon
Er forsikringstilfellet inntruffet, skal enhver som mener å ha krav mot selskapet, uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet. Den som vil fremme krav mot selskapet, skal gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for ham eller henne, og som selskapet trenger for å kunne ta stilling til kravet. Forsikringsutbetalingen vil kunne avhenge av at kravstilleren gir selskapet de nødvendige fullmakter til å innhente opplysninger for å kunne ta standpunkt til erstatningskravet. Selskapet kan kreve undersøkelse foretatt av en bestemt lege. Begge parter har rett til å innhente spesialisterklæring. Hvis den forsikrede befinner seg utenfor Norge på erstatningstidspunktet, kan selskapet som vilkår for å utbetale erstatningen, kreve at den forsikrede fremstiller seg for lege i Norge for vurdering av om vilkårene for utbetaling foreligger. Legens honorar betales av selskapet, eventuelt øvrige utgifter (reiser m.v) betales av forsikrede selv.

Ved utbetaling av alderspensjon eller etterlattepensjon kan selskapet kreve dokumentasjon for at den forsikrede eller etterlatte, som er berettiget til pensjon, er i live (levebevis) eventuelt gjennom notarialbekreftelse.

2. Opplysningsplikt i utbetalingstiden
Så lenge uførepensjon utbetales, plikter den forsikrede å melde fra til selskapet ved friskmelding og endring av uføregrad.

Utbetales barnetillegg som følge av barns arbeidsuførhet, plikter den forsikrede å gi informasjon til selskapet når arbeidsuførheten for barnet opphører. Så lenge alderspensjon

eller etterlattepensjon utbetales kan selskapet kreve at det fremlegges dokumentasjon for at den forsikrede eller etterlatte, som mottar pensjon, er i live (levebevis) eventuelt gjennom notarialbekreftelse.

3. Konsekvensene av å gi uriktige opplysninger
- Den som ved erstatningsoppgjør gir uriktige eller ufullstendige opplysninger som han eller hun vet eller må forstå kan føre til at det blir utbetalt erstatning han eller hun ikke har krav på, kan miste ethvert erstatningskrav mot selskapet etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hending, i samsvar med forsikringsavtaleloven § 18-1. I et slikt tilfelle kan selskapet si opp enhver forsikringsavtale det har med vedkommende med en ukes varsel.

§ 9 Renteplikt ved oppgjør

Selskapet skal svare rente av pensjonsbeløpet når det er gått to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt selskapet. Skal selskapet betale bestemte beløp der forfallsdagen er fastsatt i forveien, regnes rente fra forfallsdag. Forsømmer den berettigede å gi opplysninger, eller utlevere dokumenter, kan vedkommende ikke kreve renter for den tid som går tapt ved dette. Det samme gjelder hvis den berettigede urettmessig avviser fullt eller delvis oppgjør. For øvrig gjelder bestemmelsene i forsikringsavtaleloven § 18-4.

§ 10 Valuta

Premiebeløp, pensjonsbeløp og andre ytelser som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av avtale eller forsikringsbevis.

§ 11 Selskapets regressadgang og krav om tilbakebetaling av pensjonsbeløp

Dersom selskapet påføres tap ved feil eller forsømmelse fra den forsikrede eller fra andre som gjør krav på ytelse fra forsikringen, kan det økonomiske tapet kreves tilbakebetalt. Dersom pensjonsbeløp er mottatt i strid med redelighet og god tro kan pensjonen likeledes kreves tilbakebetalt eller trekkes fra i fremtidig pensjon. Også ellers kan selskapet kreve utbetalt pensjonsbeløp tilbakebetalt dersom dette følger av ulovfestede rettsregler.

§ 12 Generelle begrensninger i selskapets ansvar

§ 12.1 Krig som Norge er med i

Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at ytelser etter forsikringsavtalen bare skal utbetales delvis.

Kongen kan også gjøre andre nødvendige endringer i avtalen for å dekke underskudd som følge av krig. Slike endringer kan også skje ved annen katastrofe.

§ 12.2 Deltakelse i krig Norge ikke er med i

Hvis den forsikrede dør eller blir ufør som følge av deltakelse i krig under kommando av et land som ikke er alliert med Norge, er selskapet fri for ansvar hvis det ikke på forhånd er truffet annen avtale. Personell som representerer humanitære organisasjoner i Norge eller internasjonalt og som deltar i humanitære operasjoner, anses ikke som deltakere i krig. Tilsvarende gjelder for norske militære som deltar i humanitære eller fredsbevarende operasjoner for De Forente Nasjoner (FN).

§ 13 Endring av premietariffer mv. og forsikringsvilkår i forsikringstiden

Selskapet kan endre premietariffer, gebyrer og kostnader knyttet til forsikringen etter de bestemmelser i lovgivningen som gjelder til enhver tid. Selskapet kan endre beregningsgrunnlaget for pensjonsbeløpene. Slike endringer må forelegges Finanstilsynet. Endring av beregningsgrunnlaget kan også finne sted etter varsel eller pålegg fra Finanstilsynet. Endring i beregningsgrunnlaget kan ikke føre til at garanterte pensjonsbeløp reduseres. Selskapet kan videre foreta endringer i forsikringsvilkårene i forsikringstiden. Dersom vilkårene endres til ugunst for den forsikrede, skal dette varsles i samsvar med bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 19-8.

§ 14 Behandling av tvister

§ 14.1 Finansklagenemnda

Twist som oppstår i forbindelse med pensjonsavtalen, kan bringes inn for Finansklagenemnda i samsvar med forsikringsavtaleloven § 20-1.

§ 14.2 Vernetting

Twister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravikelige regler i gjeldende lovgivning, eller det er gjort annen avtale.

§ 15 Ansvar for bruk av tjenester over internett

Selskapet er ikke ansvarlig for tap som skyldes ukorrekt bruk av selskapets internettjenester eller ved at selskapets internettjeneste ikke er tilgjengelig som følge av driftsstans eller andre uregelmessigheter av teknisk karakter ved programvare eller maskinvare på tele- og internett. Dette gjelder også dersom innsendte ordre eller beskjeder av tekniske årsaker ikke mottas av selskapet på en forståelig måte. Den forsikrede skal påse at eventuelt passord og brukeridentitet ikke blir kjent for andre og/eller at de ikke noteres slik at andre kan forstå hva kodene gjelder. Selskapet er ikke ansvarlig for tap som måtte skyldes at uautoriserte personer har fått tilgang til passord eller at den forsikrede på annen måte har brutt sikkerhetsbestemmelser.

Tilleggsvilkår for de enkelte forsikringsdekninger

Forsikringsytelsene som er avtalt er livsforsikring. Av forsikringsbeviset fremgår hvilke forsikringsytelser som gjelder.

Tilleggsvilkår: Alderspensjon uten investeringsvalg

Alderspensjon gir terminvise utbetalinger til den forsikrede fra en bestemt alder fastsatt i forsikringsbeviset eller i lovgivningen og som enten gjelder livsvarig eller til avtalt opphørsalder.

§ 1 Omfang og begrensninger

§1.1 Rett til alderspensjon

Retten til alderspensjon inntreffer tidligst ved fylte 62 år med mindre den forsikrede er omfattet av en lavere aldersgrense og dette fremgår av forsikringsbeviset. Alderspensjon kan tas ut som full pensjon (100 prosent) uavhengig av eventuelle arbeidsinntekter. Forsikrede skal gi melding til selskapet om tidspunkt for uttak av alderspensjon.

§ 2 Utbetaling

Alderspensjon utbetales månedlig i samsvar med forsikringsbeviset, lov om foretakspensjon kapittel 5 og avtalt uttak-salder. Hvis det er bestemt at alderspensjonen skal settes ned eller skal opphøre ved en fastsatt alder, skjer dette ved utgangen av måneden før den forsikrede når denne alderen. Alderspensjon kommer senest til utbetaling fra fylte 75 år.

Hvis den årlige alderspensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre pensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Ved fastsettelsen av nevnte grensebeløp tas hensyn til eventuell forhøyelse av alderspensjon i henhold til neste avsnitt. Kontantverdien av pensjonen skal være den samme før og etter omgjøringen.

Hvis den eventuelle årlige ektefellepensjon – når alderspensjonen kommer til utbetaling - ikke er større enn 10 prosent av folketrygdens grunnbeløp kan selskapet bestemme at retten til eventuell ektefelle-, samboer- og barnpensjon og premiereserven for disse ytelser benyttes til forhøyelse av alderspensjonen.

Ved uttak av alderspensjon fra et tidspunkt som ligger forut for opptjeningsalderen (normalt 67 år), kan det gjøres et standardfradrag i premiereserven knyttet til den del av alderspensjonen som tas ut. Fradraget fastsettes som angitt i § 5-7c i lov om foretakspensjon. Fradraget i premiereserven medfører en reduksjon av den pensjon som utbetales.

Dersom forsikrede dør i pensjonsutbetalingstiden, utbetales pensjonen til utgangen av måneden etter dødsfallet.

§3 Foreldelse

Krav på pensjon foreldes når det er gått 10 år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin (månedsbeløp). Er ingen terminer utbetalt løper fristen fra den dag den forsikrede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten 3 år fra forfall, jf. Bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6. Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst 6 måneder etter at den forsikrede har fått skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Alderspensjon med investeringsvalg

Alderspensjon med investeringsvalg gir terminvise utbetalinger til den forsikrede fra en bestemt alder fastsatt i forsikringsbeviset eller i lovgivningen og som enten gjelder livsvarig eller til fastsatt opphørsalder

§1 Omfang og begrensninger

§1.1 Avtale om fripolise med investeringsvalg for alderspensjonen

Selskapet kan samtykke i at det inngås særskilt avtale om at forsikringsmidlene knyttet til alderspensjon (premiereserve, herunder administrasjonsreserve og eventuell tilleggsavsetning knyttet til alderspensjon) skal forvaltes som egen investeringsportefølje tilordnet fripolisen. Avkastningen fra investeringsporteføljen skal tilføres fripolisen. Den forsikrede bærer selv risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert med mindre det også er inngått avtale om avkastningsgaranti.

Selskapet kan kreve vederlag for administrasjon og forvaltning av fripolisen, bruk av retten til å endre investeringsporteføljens sammensetning og for eventuell avkastningsgaranti.

Avtale om investeringsvalg for alderspensjon påvirker ikke de ytelser som måtte være avtalt for uførepensjon eller etterlattepensjon.

§1.2 Valg av investeringsportefølje

Ved etablering av avtale om investeringsvalg kan den forsikrede velge blant investeringsalternativer som selskapet tilbyr for fripolisen. Valgt investeringsalternativ fremgår av forsikringsbeviset. Den forsikrede har senere rett til å endre investerings sammensetning etter det tilbud som til enhver tid gjøres tilgjengelig av selskapet. Endring av investerings sammensetning må skje ved skriftlig melding til selskapet eller på annen måte som selskapet på forhånd har godkjent.

§1.3 Forbehold om endring og avvikling av investeringsportefølje

Selskapet forbeholder seg retten til å endre eller avvikle investeringsporteføljer. Midler som allerede er plassert i en portefølje som ikke lenger opprettholdes eller endres, kan selskapet kreve overført til andre investeringsalternativer selskapet tilbyr. Med mindre omstendigheter utenfor selskapets kontroll griper inn vil selskapet varsle den forsikrede om endring i investeringsportefølje. Omplussing av midler skjer for tilfellet uten kostnader for den forsikrede.

§1.4 Automatisk nedtrapping

For å redusere svingninger i pensjonsmidlene frem mot pensjonsalder, vil en eventuell aksjefondsandel i investeringsporteføljen bli automatisk redusert frem mot fylte 67 år. Nedtrappingen vil skje til utvalgte fond for nedtrapping om forsikrede ikke selv har valgt lavrisikofond. Forsikrede må selv foreta et aktivt valg dersom nedtrapping ikke ønskes.

§1.5 Investeringsrisiko

Selskapet garanterer ingen minsteavkastning på midler om er plassert i egen investeringsportefølje uten avkastningsgaranti. Avkastningen av midlene kan bli både positiv og negativ. Den fremtidige størrelsen på midlene (pensjonskapitalen) kan derfor få en negativ utvikling slik at utbetalt pensjon blir lavere enn den ville ha blitt uten avtale om investeringsvalg. Den faktiske verdien og avkastningen midlene får i fremtiden vil blant annet avhenge av markedets utvikling, valgt investerings sammensetning og fondsforvalterens dyktighet.

§1.6 Plassering av pensjonsmidlene etter uttak av alderspensjon

Midlene knyttet til alderspensjonen skal på uttakstidspunktet for pensjon overføres fra investeringsvalgportefølje til en forvaltning hvor selskapet garanterer en minsteavkastning på midlene fremover. Den forsikrede kan likevel bestemme at midlene etter uttak av pensjon fortsatt skal forvaltes som egen investeringsportefølje.

§1.7 Rett til alderspensjon

Retten til alderspensjon inntreffer tidligst ved fylte 62 år med mindre den forsikrede er omfattet av en aldersgrense som er lavere enn 62 år og dette fremgår av forsikringsbeviset.

Alderspensjonen kan tas ut som full pensjon (100 prosent) uavhengig av eventuelle arbeidsinntekter. Den forsikrede skal gi melding til selskapet om tidspunkt for uttak av alderspensjon

§ 2 Utbetaling

Alderspensjonen utbetales månedlig i samsvar med opplysninger i forsikringsbeviset, lov om foretakspensjon kapittel 5 og avtalt uttaksalder. Alderspensjonen kommer senest til utbetaling ved fylte 75 år.

Hvis det er bestemt at alderspensjonen skal settes ned eller opphøre ved en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av måneden før den forsikrede når denne alder. Utbetalingstiden for slike opphørende ytelser kan settes ned til antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Dersom selskapet samtykker kan også en livsvarig avtalt pensjon på uttakstidspunktet

endres til en opphørende pensjon i det antall år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Ved uttak av alderspensjon fra et tidspunkt som ligger forut for opptjeningsalderen (normalt 67 år), kan det gjøres et standardfradrag i forsikringsmidlene. Fradraget fastsettes som angitt i lov om foretakspensjon § 5-7c. Fradraget i forsikringsmidlene medfører en reduksjon i pensjonen som utbetales.

Dersom den forsikrede dør i utbetalingstiden utbetales pensjonen til utgangen av måneden etter døds måneden.

§ 3 Foreldelse

Krav på pensjon foreldes når det er gått 10 år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin (månedlig beløp). Er det ikke utbetalt noen termin løper fristen fra den dag den forsikrede kunne ha krevet første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten 3 år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst 6 måneder etter at den forsikrede har fått skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Ektefellepensjon

Ektefellepensjon gir terminvise utbetalinger til forsikredes gjenlevende ektefelle dersom forsikrede dør i forsikringstiden. Ektefellepensjonen gjelder livsvarig eller til avtalt opphørstidspunkt. Bestemmelsen for ektefeller gjelder også for registrerte partnere. Forsikringsbeviset gir nærmere informasjon om eventuell ektefellepensjon.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til ektefellepensjon

Rett til ektefellepensjon inntreer når forsikrede dør i forsikringstiden og etterlater seg ektefelle. Fraskilt ektefelles rett til etterlattepensjon bestemmes av reglene i ekteskapslovgivningen.

§ 1.2 Begrensninger

Retten til ektefellepensjon inntreer ikke:

a) når ekteskapet er inngått etter at forsikrede har fylt 65 år

b) når forsikrede dør innen ett år etter ekteskapets inngåelse og dødsfallet skyldes sykdom, skade eller lyte som forsikrede hadde og må antas å ha kjent til ved ekteskapsinngåelsen

Begrensningene som er angitt i bokstav a) og b) gjelder ikke dersom ektefellene var samboere før ekteskapets inngåelse, og det ville ha foreligget rett til samboerpensjon fra pensjonsordningen dersom samboerforholdet hadde bestått og ekteskap ikke hadde blitt inngått.

§ 2 Utbetaling

Ektefellepensjon betales månedlig fra den første i den måned forsikrede dør og til og med måneden etter gjenlevende ektefelles død.

Hvis det er avtalt at ektefellepensjon skal opphøre etter en viss tid, og det på det avtalte opphørstidspunktet fortsatt utbetales barnepensjon fra forsikringen, opphører ektefellepensjonen ved utgangen av den måned det yngste barnet når avtalt opphørsalder for barnepensjonen. Det ses i denne sammenheng bort fra eventuell barnepensjon til uføre barn som utbetales ut over avtalt opphørsalder.

Hvis det er avtalt at ektefellepensjon skal settes ned eller opphøre når gjenlevende ektefelle når en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av den måned gjenlevende ektefelle når denne alder. Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnepensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnepensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.

§ 3 Foreldelse

Krav på ektefellepensjon foreldes når det er gått 10 år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevet første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten 3 år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6. Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Samboerpensjon

Samboerpensjon gir terminvise utbetalinger til forsikredes gjenlevende samboer dersom forsikrede dør i forsikringstiden. Samboerpensjonen gjelder livsvarig eller til avtalt opphørs-tidspunkt. Forsikringsbeviset gir nærmere informasjon om eventuell samboerpensjon.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til samboerpensjon

Rett til samboerpensjon inntreer når forsikrede dør i forsikringstiden og etterlater seg samboer.

§ 1.2 Begrensninger

Rett til samboerpensjon inntreer ikke:

- a) når samboerskapet er inngått etter at forsikrede har fylt 65 år
- b) for samboere med felles barn når forsikrede dør innen ett år etter samboerskapets inngåelse og dødsfallet skyldes sykdom, skade eller lyte som forsikrede hadde og må antas å ha kjent til ved etableringen av samboerskapet

Retten til etterlattepensjon for ektefelle eller registrert partner går foran rett til samboerpensjon.

§ 2 Utbetaling

Samboerpensjon betales månedlig fra den første i den måned forsikrede dør og til og med måneden etter gjenlevende samboers død. Hvis det er avtalt at samboerpensjonen skal opphøre etter en viss tid, og det på det avtalte opphørstidspunktet fortsatt utbetales barnepensjon fra forsikringen, opphører samboerpensjonen ved utgangen av den måned det yngste barnet når avtalt opphørsalder for barnepensjonen. Det ses i denne sammenheng bort fra eventuell barnepensjon til uføre barn som utbetales ut over avtalt opphørsalder.

Hvis det er avtalt at samboerpensjon skal settes ned eller opphøre når gjenlevende samboer når en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av den måned gjenlevende samboer når denne alder.

Hadde forsikrede ved sin død fraskilt ektefelle eller fraskilt registrert partner, ytes samboerpensjon med det beløp som samboeren ville hatt rett til om ekteskap var inngått med medlemmet da samboerforholdet ble etablert. Dette gjelder også når ekteskapet er inngått under samboerforholdet.

Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnepensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnepensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.

§ 3 Foreldelse

Krav på samboerpensjon foreldes når det er gått 10 år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten 3 år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6. Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Barnepensjon

Barnepensjon gir terminvise utbetalinger til forsikredes gjenlevende barn under 18 år eller 21 år i samsvar med bestemmelser i forsikringsbeviset.

§ 1 Omfang

Rett til barnepensjon inntreer når forsikrede dør i forsikringstiden.

Rett til barnepensjon har forsikredes barn under 18 eller 21 år, og som medlemmet ved sin død pliktet å forsørge eller forsørget. Også barn som er over den fastsatte alder har rett til barnepensjon hvis det foreligger arbeidsuførhet på grunn av sykdom, skade eller lyte og denne arbeidsuførheten allerede var inntrådt før fylte 18 eller 21 år.

§ 2 Utbetaling

Barnepensjon betales månedlig fra den første i den måned forsikrede dør. Barnepensjon deles likt mellom alle barn med rett til pensjon. Barnepensjon utbetales til og med den måned barnet fyller 18/ 21 år eller utgangen av måneden etter døds-måneden ved tidligere død. Har barnet rett til uførepensjon etter fylte 18/21 år utbetales barnepensjon så lenge denne uførheten varer.

Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnpensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnpensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.

§ 3 Foreldelse

Krav på barnpensjon foreldes når det er gått 10 år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten 3 år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Uførepensjon

Uførepensjon gir terminvise utbetalinger til forsikrede dersom det oppstår arbeidsuførhet i forsikringstiden.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til uførepensjon

Rett til uførepensjon inntreer når forsikrede på grunn av sykdom, skade eller lyte har vært minst 20 prosent sammenhengende arbeidsufør i 12 måneder. Arbeidsuførheten må ha inntrådt mens forsikringen har vært i kraft.

§ 1.2 Uførepensjonens størrelse

Uføregraden fastsettes i samsvar med folketrygdens regler. Dersom særlige grunner tilsier det, kan uføregraden fastsettes på annen måte. Uførepensjon ytes i forhold til graden av arbeidsuførhet til enhver tid. Den årlige uførepensjon som er angitt i forsikringsbeviset, svarer til 100 prosent arbeidsuførhet.

Omfatter forsikringen tillegg til uførepensjon for uførepensjonist som har barn, gjelder barnetillegget for barn som ikke har nådd den opphørsalder for barnetillegget som er fastsatt i forsikringsbeviset, og som forsikrede på uføretidspunktet

forsørget eller hadde plikt til å forsørge. Barnetillegget gjelder også for forsikredes egne barn som blir født etter at utbetalingene av uførepensjon har begynt. Barnetillegget gjelder også arbeidsuføre barn som har passert den opphørsalder for barnetillegg som er fastsatt i avtalen, dersom arbeidsuførheten var inntruffet før barnetilleggets opphørsalder, og barnet faktisk ble forsørget av forsikrede da forsikredes arbeidsuførhet startet. Barnetillegget opphører senest når uførepensjonen opphører.

§ 1.3 Begrensninger

Retten til uførepensjon inntreer ikke når forsikredes arbeidsuførhet skyldes:

- a) Skade som er fremkalt med forsett av forsikrede selv, med mindre forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.
- b) Sykdom, skade eller lyte som selskapet har reservert seg mot og som er inntatt i forsikringsbeviset eller i et eget tillegg til dette.
- c) Sykdom, skade eller lyte som forsikrede hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen som fripolisen er utgått fra og som innen to år deretter medfører arbeidsuførhet. For forhøyelse av uførepensjon under kollektivforsikringen som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos foretaket, gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag pensjonen blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis forsikrede har avgitt helseerklæring ved opptak eller forhøyelsen under kollektivforsikringen. Hvis forsikrede før opptaket i kollektivforsikringen, var med i annen foretakspensjonsordning eller kommunal tjenestepensjonsordning, og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen fra opptaket i den tidligere kollektivordningen.

§ 2 Utbetaling

Uførepensjon betales månedlig fra den dag rett til uførepensjon inntreer og så lenge det foreligger arbeidsuførhet etter en grad som minst tilsvarer den laveste uføregrad som kan gi erstatning i henhold til forsikringsvilkårene. Uførepensjonen utbetales høyst til fylte 67 år.

§ 3 Fradrag for andre ytelser

Fradrag i utbetaling av sikret uførepensjon kan fremgå av lov eller forskrift.

§ 4 Foreldelse

Krav på uførepensjon foreldes når det er gått 10 år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten 3 år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Premiefritak i fortsettelsesforsikring

Premiefritak er hel eller delvis dekning av premie for arbeidsuføre forsikrede til dekning av fremtidig alders- og eventuell etterlattepensjon knyttet til fortsettelsesforsikring som forsikrede selv har tegnet og betaler premien for.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til premiefritak

Rett til premiefritak inntreer når forsikrede på grunn av sykdom, skade eller lyte har vært minst 20 prosent sammenhengende arbeidsufør i 12 måneder (karenstiden). Arbeidsuførheten må ha inntrådt mens fortsettelsesforsikringen har vært i kraft.

§ 1.2 Premiefritakets størrelse

Premiefritaket utgjør den premie som, før forsikringstilfellet er inntruffet, skal betales for forsikredes pensjoner under fortsettelsesforsikringen. Premiefritaket fastsettes i forhold til forsikredes uføregrad til enhver tid. Uføregraden fastsettes i samsvar med folketrygdens regler. Dersom særlige grunner tilsier det, kan uføregraden fastsettes på annen måte.

§ 1.3 Begrensninger

Retten til premiefritaket inntreer ikke når forsikredes arbeidsuførhet skyldes:

- a) skade som er fremkalt med forsett av forsikrede selv, med mindre forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling

- b) sykdom, skade eller lyte som selskapet har reservert seg mot i forsikringsbeviset

- c) sykdom, skader eller lyte som forsikrede hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen som fripolisen er utgått fra og som innen 2 år deretter medfører arbeidsuførhet. For premie for forhøyelse av pensjonene under kollektivforsikringen som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos arbeidsgiver gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag pensjonen blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis forsikrede har avgitt helseerklæring ved inntredelsen eller ved forhøyelsen i kollektivforsikringen.

Hvis forsikrede før opptaket i kollektivforsikringen var med i annen foretakspensjonsordning eller kommunal tjenestepensjonsordning, og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen fra opptaket i den tidligere kollektivordningen.

§ 2 Erstatning

Premiefritaket løper fra den dag forsikrede ble arbeidsufør etter en grad som minst tilsvarer den laveste uføregrad som kan gi rett til premiefritak i henhold til forsikringsvilkårene. Det kan likevel være fastsatt i forsikringsbeviset at premiefritaket skal løpe fra den dag karenstiden utløper.

Premiefritaket løper så lenge forsikrede er arbeidsufør etter en grad som minst tilsvarer den laveste uføregrad som kan gi rett til premiefritak.

Premiefritaket løper likevel ikke lenger enn til fylte 67 år.

§ 3 Foreldelse

Krav på premiefritak foreldes når det er gått 10 år fra den dag fortsettelsesforsikringen siste gang ble godskrevet en premie-termin. Er det ikke godskrevet noen terminer, løper fristen fra den dag forsikringstaker kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten 3 år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at forsikringstaker har fått skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Klager til selskapet

En forespørsel om eller klage på forsikringsavtalen kan rettes til Storebrand Livsforsikring AS.

Hvis det er klager som vurderes som alvorlige, anbefales skriftlig henvendelse til:

Storebrand Livsforsikring AS
Postboks 500
1327 Lysaker

Videre klageinstans

Hvis du er misfornøyd med klagebehandlingen i selskapet kan saken bringes inn for Finansklagenemnda.

Finansklagenemnda

Nemnda er oppnevnt med hjemmel i lov og har som oppgave å behandle klager og tvister fra forsikringskunder. Nemnda har 5 medlemmer. Avgjørelser i nemnda er ikke rettslig bindende.

Henvendelse rettes til:

Finansklagenemnda
Postboks 53, Skøyen
0212 Oslo
Tlf. 23 13 19 60

Hvis den avgjørelse som er truffet i Finansklagenemnda bestrides av kunden eller forsikringsselskapet, må saken bringes inn til ordinær domstolsbehandling for avgjørelse.